

केन्द्रीय विद्यालय संगठनम्, भोपाल संभाग: (मप्र)

पाठ्यक्रमविभाजन-2025-26

कक्षा- अष्टमी

विषय- संस्कृतम्

S.NO क्रमाङ्कः	MONTH मासः	NAME OF THE CHAPTER अध्यायाः	NUMBER OF PERIODS REQUIRED आवश्यकः कालखण्डाः	TLO/CONCEPTS/ SKILLS अधिगम-उद्देश्याः / अवधारणाः / कौशलानि	SUGGESTED ACTIVITIES गतिविधयः / प्रस्ताविताः क्रियाकलापः
1	अप्रैल, मई	सेतु पाठ्यक्रमानुसारम्- उच्चारणस्थानानि, सर्वनाम शब्दाभ्यासः, धातुरूपाणि, अव्यानि, उपसर्गाः, कारकपरिचयः	23 (12)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम्	मुखस्य चित्रं दर्शयित्वा अथवा स्वयमेव मुखावलोकनम् कृत्वा वर्णानुरूपं स्थानं स्पृशन् उच्चारणाभ्यासः। स्फोरक पत्रे शब्द-धातुरूपाणां लेखनम् एवं कारकादयः।
2	जून	सेतु पाठ्यक्रमानुसारम्- सन्धयः, कर्ता कर्म कारक, उपपद विभक्तिः शब्दधातुरूपादयः	8 (4)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम्	स्फोरकपत्रे डिजिटलपटले वा मिलानकार्यं अथवा रिक्तस्थानानां संपूर्तिं कृत्वा स्मरणाभ्यासः। स्फोरकपत्रनिर्माणम् अपि कर्तुं शक्यते।
3	जुलाई	सेतु पाठ्यक्रमानुसारम्- प्रत्ययः-क्त्वा, तुमुन्, ल्यप्, संख्यावाचकशब्द-समय ज्ञानम्, अपठितावबोधनम्, अव्यय प्रयोगः	25 (12)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम्	क्रीडापद्धति माध्यमेन संख्यावाचकशब्दानां ज्ञानप्रदानम्, समयज्ञानार्थं स्फोरकपत्रे अथवा कक्षायां भित्तौ वास्तविक घटिकामाध्यमेन क्रीडामाध्यमेन समयज्ञानम् प्रत्ययादीनां सामूहिकचर्चा तथा क्रीडा यथा चिटिकायाः ग्रहणेन तत्क्षणम् उत्तरप्रदानम् इत्यस्य क्रियाकलापः
4	अगस्त	प्रथमः पाठः - संगच्छध्वं संवदध्वम्, द्वितीयः पाठः- अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका, तृतीयः पाठः- सुभाषितरसं पीत्वा जीवनं सफलं कुरु आवधिक परीक्षा - 1	23 (11)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् संवाद-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम् वेदादीनां संज्ञानम् सुभाषितानां ज्ञानम् जीवनमूल्यानां विकासः	वैदिकसूक्तानां स्वमातृभाषया चर्चयत। सामूहिकेनेकेन स्वरेण वैदिकमंत्राणामुच्चारणम्। अल्पानामिति कथा स्वजीवने कां शिक्षा स्वीकर्तुं शक्नुमः इत्यस्य कक्षायां परिचर्चा। अन्तर्जालात् पुस्तकेभ्यश्च विंशतिसुभाषितानां सङ्ग्रहं कुरुत। स्फोरकपत्राणां निर्माणम् अपि सामूहिक व्यक्तिगतरूपेण वा कुरुत।
5	सितंबर	चतुर्थः पाठः- प्रणम्यो देशभक्तोऽयं गोपबन्धुर्महामनाः, पञ्चमः पाठः - गीता सुगीता कर्तव्या, षष्ठः पाठः - डिजिभारतम् युगपरिवर्तनम् अर्द्धवार्षिकपरीक्षा	21 (10)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम् राष्ट्रभक्तानां विषयकज्ञानम् जीवनमूल्यानां विकासः	स्वप्रदेशस्य स्वतन्त्रतासङ्ग्रामीणां नामानि सङ्गृह्य तेषु एकस्य सचित्रं संक्षिप्तजीवनीं लिखत। विविधधर्माणां धर्मग्रन्थानां नामानि विलिख्य कस्यचित् एकस्य धर्मग्रन्थस्य विवरणं लिखत। डिजिटल् भारतस्य इत्यस्योपरि लाभहानिमधिकृत्य सामूहिक चर्चा।

अर्द्धवार्षिक परीक्षा

6	अक्टूबर	सप्तमः पाठः :-मञ्जुलमञ्जूषा सुन्दरसुरभाषा, अष्टमः पाठः :- पश्यत कोणमैशान्यं भारतस्य मनोहरम्, नवमः पाठः :- कोऽरुक् ? कोऽरुक्? कोऽरुक् ?	17 (8)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम् राष्ट्रभक्तानाम्विषयकज्ञानम् राष्ट्रिय-एकतेति भावनायाः विकासः आयुर्वेदविषयकज्ञानम् जीवनमूल्यानां विकासः	संस्कृतसाहित्ये प्रसिद्धानां कवीनां काव्यानां च सङ्ग्रहः करणीयः । पूर्वोत्तरराज्यानां पर्यटनस्थलानां नामानि लिखित्वा संक्षिप्तवर्णनं कुरुत। अथवा स्फोरकपत्रे मानचित्रे पूर्वोत्तरराज्यानां प्रदर्शयत । विद्यालयस्य परिसरे विद्यमानानां पञ्चवृक्षाणां नामानि तेषाम् औषधीयं प्रयोगं च लिखत । पाठे आगतान् श्लोकान् कण्ठस्थीकृत्य सामूहिकोच्चारणम्।
7	नवंबर	दशमः पाठः :- सन्निमित्ते वरं त्यागः (क-भागः), एकादशः पाठः :- सन्निमित्ते वरं त्यागः (ख-भागः) प्रत्ययः क्त्वा, तुमुन्, ल्यप्, क्त्वत्तु	23(11)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य ज्ञानम् उच्चारणाभ्यासः हितोपदेशादिकथया- जीवनमूल्यानां विकासः	कर्तव्यनिष्ठामधिकृत्य अन्यकथायाः परिचर्चा । सरलसंस्कृतेन एकं नाटकं रचयत मञ्चनं च कुरुत ।
8	दिसंबर	द्वादशः पाठः :- सम्यग्वर्णप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते व्याकरणे - उपसर्गाः, कारकाः, उपपदविभक्तिः पाठ्यपुस्तकानुसारम् आवधिक परीक्षा-2	18 (9)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य विशिष्ट ज्ञानम् जीवनमूल्यानां ज्ञानम्	श्लोकोच्चारण-प्रतियोगितायाः आयोजनम् । क्रीडा- एकश्वासेन 22 उपसर्गाणाम् उच्चारणम् एवमेवकारकादीनाम् ।
9	जनवरी	त्रयोदशः पाठः :-वर्णोच्चारण-शिक्षा १ व्याकरणे - अपठितावबोधनम्, शब्दरूपाणि- धातुरूपाणि (परस्मैपदी) सन्धिः पुस्तकानुसारम्	24 (12)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य विशिष्टज्ञानम्	परिचर्चा माध्यमेन उच्चारणस्थानानां क्रीडा । सन्धिः-शब्दधातुरूपाणां स्फोरकपत्रनिर्माणं कृत्वा कक्षायां स्थापनम् ।
10	फरवरी	सर्वनाम शब्दरूपाणि-धातुरूपाणि (आत्मनेपदी), पुनरावृत्तिः	23 (11)	श्रवण-कौशलम् वाचन-कौशलम् पठन-कौशलम् लेखन-कौशलम् व्याकरणस्य विशिष्ट ज्ञानम्	सामूहिकपरिचर्चा । पुनरावृत्त्यर्थं कक्षायां व्याकरणे प्रश्नोत्तरीप्रतियोगिता ।
11	मार्च	सत्रांत परीक्षा			